

Insatser för barn och unga

1998

SO0205

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Socialtjänst

A.2 Statistikområde

Individ- och familjeomsorg.

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Socialstyrelsen

Kontaktperson: Maria Öman

Telefon: 08-555 533 14

Telefax: 08-555 535 59

e-post: maria.oman@socialstyrelsen.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Inger Malmström

Telefon: 08-783 50 08

Telefax:

e-post: inger.malmstrom@scb.se

Myndighet/organisation: Inregia AB

Kontaktperson: Birgitta Öhlund

Telefon: 08-737 25 91

Telefax: 08-737 44 60

e-post: birgitta.ohlund@inregia.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till undersökningen gäller enligt Förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter, senast ändrad i Förordning (1995:1074).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Finns ej.

A.9 EU-reglering

Finns ej.

A.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att belysa omfattningen av vissa individriktade insatser för barn och unga som görs med stöd av SoL och LVU.

Fram till 1997 hade statistiken framställts under likartade förhållanden och med i stort sett samma innehåll sedan 1982 då Socialtjänstlagen ersatte Barnavårdslagen. Den var individbaserad och redovisade insatserna: vård i form av placering utanför det egna hemmet enligt SoL, placering för vård enligt LVU, omedelbart omhändertagande enligt LVU, kontaktperson/kontaktfamilj enligt SoL och kontaktperson/behandling enligt LVU. För verksamhetsåret 1998 gjordes stora förändringar i statistiken varav de viktigaste var att insatserna kontaktperson enligt SoL och LVU inte längre samlades in på individnivå utan på aggregerad nivå tillsammans men ytterligare typer av behovsprövade öppna insatser.

Socialstyrelsen är sedan 1994 statistikansvarig myndighet.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av statliga och kommunala myndigheter för planering, utvärdering och uppföljning av verksamheten. Den ger även underlag för forskning, opinionsbildning och politisk verksamhet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är en totalundersökning av samtliga barn och unga som under 1998 varit föremål för vissa insatser enligt SoL eller LVU.

Heldygnsinsatser – individuppgifter

Uppgifter om insatser som innebär att barnet/den unge placeras utanför det egna hemmet insamlas på individnivå från samtliga kommuner. Till grund för insamlingen ligger en särskild blankett. Under 1998 rapporterade 236 kommuner på blankett. Vissa kommuner levererar registrerade data direkt på elektronisk databärare (magnetband, diskett), antalet under 1998 var sju kommuner. Rapporteringen sker kvartalsvis med eftersläpning som varierar mellan kommunerna. Från kommuner som rapporterar på band/diskett levereras uppgifter en gång per år.

Öppna insatser – mängduppgifter

Uppgifter om öppenvårdsinsatser insamlas på aggregerad nivå från samtliga kommuner. Rapporteringen sker på blankett en gång per år.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken belyser för varje kalenderår omfattningen av insatserna enligt lagarna SoL och LVU. De väsentliga statistiska storheterna är:

Heldygnsinsatser - individuppgifter

- antal nytillkomna barn och unga
- antal barn och unga med påbörjade insatser under året
- antal barn och unga med avslutade insatser under året
- vårdtider för avslutade insatser/placeringar
- antal barn och unga med pågående insats den 1 november
- antal barn och unga som varit föremål för insats någon gång under året

Öppna insatser - mängduppgifter

- antal barn och unga med pågående insats den 1 november
- antal barn och unga som varit föremål för insats någon gång under året

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen är barn och unga som är föremål för insats enligt lagarna SoL och/eller LVU under referensåret. Insatserna kan ha påbörjats, vara pågående eller avslutats under året. Insamlingen avser hela populationen.

Objekt är barn och unga, med åldersavgränsning 0–20 år som varit föremål för någon insats under referensåret. Övre åldersgräns tolkas så att angiven ålder får ha uppnåtts men inte närmast högre.

1.1.2 Variabler

Heldygnsinsatser - individuppgifter

Objekten identifieras med personnummer. De regionala variablerna är läns- och kommunkod vid insatsens början. Undersökningsvariablerna är följande:

- typ av insats
- datum för start av insats/placering
- datum för avslutning av insats/placering
- placeringsform för placering
- indikation (ingripandeanledning)
- familjeställning vid start av insats/placering
- medborgarskap vid årets slut (RTBS)

Öppna insatser - mängduppgifter

- antal barn och unga med behovsprövad öppenvård den 1 november 1998 fördelade efter kön och ålder
- antal barn och unga som deltog i strukturerade öppenvårdsprogram enligt 6g § SoL under 1998 fördelade efter kön och ålder
- antal barn och unga med personligt stöd enligt 6g § SoL under 1998 fördelade efter kön och ålder
- antal barn och unga med kontaktperson/-familj enligt 6g § SoL under 1998 fördelade efter kön och ålder

1.1.3 Statistiska mått

Personer och insatser redovisas dels som antal och dels som relationstal. I det senare fallet redovisas antalet barn/unga i förhållande till antalet i motsvarande åldersgrupp i befolkningen. Befolkningssiffrorna är de som gäller vid årets slut. Vård- och placeringstider beräknas som medeltal i redovisningsgrupper.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Eftersom statistiken är totalräknad kan nedbrytning på grupper göras utan

hänsyn till skattningsproblem. Statistiken om heldygnsinsatser och öppna insatser redovisas separat.

Redovisningsgrupper är län, kommun, insatstyp, placeringsform (vid placering), kön och ålder.

1.1.5 Referenstider

Kalenderåret 1998 respektive den 1 november 1998.

1.2 Fullständighet

Statistiken belyser enbart individuellt behovsprövade insatser.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Eftersom varken ram- eller urvalsförfarande föreligger kan man identifiera uppgiftsrapporteringen som den huvudsakliga felkällan. Det går inte att utifrån tillgängliga data uppskatta omfattningen av dessa fel. Skillnader mellan kommuner föreligger. När det gäller öppna insatser är brister och fel i inrapporteringen särskilt svåra att upptäcka eftersom uppgifterna samlas in på aggregerad nivå.

2.2 Osäkerhetskällor

Den största osäkerhetskällan är felrapporteringar. Dessa kan i många fall bero på att kommunerna har varierande organisation och att uppgifterna i några av dem inhämtas från olika förvaltningar vilket ger utrymme för skilda tolkningar av undersökningsvariablerna.

Heldygnsinsatser - individuppgifter

Felrapporteringarna kan struktureras kortfattat på följande sätt:

- Insats rapporteras inte alls. Felet upptäcks inte.
- Insats har rapporterats men avslut rapporteras inte. Felet kan bara delvis hanteras med åldersgränser.
- Avslut rapporteras med insatsstart har inte rapporterats. Sådana fel korrigeras alltid.
- Insats rapporteras men vissa uppgifter saknas eller är ofullständiga. Felet korrigeras alltid.
- Insats rapporteras men uppgifter är felaktiga. Felet upptäcks bara om uppgifterna inte är konsistenta med andra uppgifter.
- Omplacering rapporteras som nya insatser. Felet upptäcks sällan.

2.2.1 Urval

Inget urvalsförfarande förekommer

2.2.2 Ramtäckning

Inget ramförfarande förekommer.

2.2.3 Mätning

Bedömningen är att mätmetoden och mätinstrumenten inte i sig bidrar till något nämnvärt mätfel.

2.2.4 Svartsbortfall

Heldygnsinsatser - individuppgifter

År 1998 har alla kommuner inkommit med data, så inget bortfall finns av uppgiftslämnare. Det finns däremot en del partiella bortfall.

- Gävle kommun har inte kunnat ta fram vårdnadshavare och vart barnet tog vägen

efter avslutad insats.

- Jönköpings kommun har inte kunnat lämna uppgift om vårdnadshavare, vart barnet tog vägen efter avslutad insats och i en del fall inte placeringskommun.

- Solna kommun har inte kunnat lämna uppgift om vårdnadshavare.

Objektsbortfallet, d v s personer som inte rapporteras för någon insats överhuvudtaget trots att sådan förekommit, antas inte vara särskilt stort. Bortfallet av insatser kan däremot vara något större, t ex omplaceringar, men omfattningen är okänd. Partiellt bortfall såsom saknad placeringsform skall bara kunna förekomma för insatser nära årsskiftet.

Öppna insatser - mängduppgifter

Av landets 288 kommuner har sju inte lämnat några uppgifter överhuvudtaget (Tierp, Karlskrona, Falkenberg, Karlstad, Heby, Gävle och Hudiksvall).

Korrigerigering för bortfallet har gjorts på berörd länsnivå samt på riksnivå genom beräkning av det genomsnittliga antalet av den efterfrågade variabeln för denna kommungrupp med hänsyn till befolkningsstorleken. Även partiellt bortfall förekommer i materialet. För några kommuner (Bjuv, Hässleholm, Kungälv, Mörbylånga och Ödeshög) har det partiella bortfallet för åldersfördelning kunnat beräknas med känd totaluppgift som underlag. Bortfallet av individer är helt okänt, det finns inga uppgifter som kan antyda omfattningen av detta.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsprocessens eget bidrag med fel bedöms som måttligt.

2.2.6 Modellantaganden

Förekommer ej.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Förekommer ej.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årligen.

3.2 Framställningstid

Sju månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i stort enligt publiceringsplan.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Heldygnsinsatser - individuppgifter

Statistiken har framställts och publicerats årligen under ungefär samma förutsättningar från 1982. Under 1998 gjordes en del förändringar i statistikens variabelinnehåll och tabeller, vilket gör det svårt att göra jämförelser bakåt i tiden. Huvudförändringarna är i korthet:

- Statistiken har ändrat inriktning från antal insatser gjorda för barn till antal barn som berörs av insatser. I tidigare publikationer har de flesta tabeller insatser som redovisningsobjekt. För statistikår 1998 däremot redovisas i huvudsak antal barn och unga med insats.
- Insatserna kontaktperson enligt SoL och kontaktperson och/eller behandling enligt LVU ingår inte längre i denna statistik.
- Tidigare ingick barn och unga upp till 17 år som under året varit föremål för

SoL-insats. Målpopulationen har nu utökats till att innefatta barn och unga upp till 20 år, vilket innebär att antalet barn och unga blir högre än det hade blivit med den gamla åldersavgränsningen.

- Nyttillkomna barn som haft flera insatser under året räknades tidigare en gång per insatstyp, men ingår nu bara en gång för den första insatsen det aktuella året.
- Tidigare ingick ofta omedelbara omhändertaganden i redovisningen för LVU-vård. Nu hålls dessa insatstyper isär. Där LVU-vård och omedelbara omhändertaganden räknats ihop sker det under benämningen LVU-insatser.

Öppna insatser - mängduppgifter

Det är första gången som uppgifter om öppenvårdsinsatser samlas in på detta sätt – strukturerade öppenvårdsprogram och behovsprövat personligt stöd har överhuvudtaget aldrig inrapporterats tidigare. Kontaktperson/-familj har förvisso tidigare år ingått i den individbaserade insamlingen men dessa siffror är inte jämförbara med de nya mängduppgifterna.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Ingen direkt jämförbar svensk statistik är känd. Jämförelse med andra länder försvåras av olikheter i de legala systemen. Viss jämförelse kan göras med motsvarande statistik i de nordiska länderna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Samma verksamhetsindelning används som i kommunernas ekonomiska redovisning (det kommunala räkenskapssammandraget)

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i tryckt rapport: *Insatser för barn och unga 1998*. Statistik, Socialtjänst 1999:7. Socialstyrelsen. Publikationen kan beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, Finspångsgatan 51, 163 53 Spånga, fax 08-760 5895, E-post sos.order@special.lagerhus.se. Rapporten är också tillgänglig på Socialstyrelsens hemsida <http://www.socialstyrelsen.se>

5.2 Presentation

Publikationen består huvudsakligen av tabeller samt ett inledande textavsnitt som beskriver statistikens bakgrund, innehåll, bearbetning, kvalitet samt resultat i korthet.

5.3 Dokumentation

Registerdokumentation finns och kan beställas från Socialstyrelsen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

När det gäller individuppgifter finns de tillgängliga för forskning och statistik i det s k Barn- och unga-registret. Angående uppdrag och oidentifierat primärmaterial för forskning hänvisas till Socialstyrelsen eller SCB.

5.5 Upplysningstjänster

Maria Öman, Statistikenheten, Socialtjänstavdelningen, Socialstyrelsen.
Telefon: 08-555 533 14